YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
14 päivänä joulukuuta 1982 *

Yhdistetyissä asioissa 314/81–316/81 ja 83/82,

jotka Tribunal de grande instance de Paris on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi saadakseen ensiksi mainitussa tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa

Procureur de la République,

ja kolmen ensimmäisen asiaryhmän osalta

Comité national de défense contre l'alcoolisme, yleishyödylliseksi tunnustettu yhteisö, kotipaikka Pariisi, asianomistajana,

vastaan

- **Alex Waterkeyn, Jean Giraudy, Jacques Dauphin, Henri Renouard-Larivière, Claude Douce, Henri Lejeune, Marc Poulbot, Maurice Brébart, Dominique Ferry, Michel Houssin, Daniel Filipacchi, Marie-Denise Servan-Schreiber, o.s. Brésard**, ja siviilioikeudellisesti vastuunalaiset yhtiöt (asia 314/81),

- **Jean Cayard, André Gayot, Marcel Minckes, Paul Pictet, Olivier Chevrillon, Daniel Filipacchi** ja siviilioikeudellisesti vastuunalaiset yhtiöt (asia 315/81),

- **Rodolphe Joël, Pierre de Robinet de Plas** ja siviilioikeudellisesti vastuunalaiset yhtiöt (asia 316/81),

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

– **Jean Cayard, Jean-Claude Decaux, Jacques Zadok, Jacques Foby, René Martaud, Marcel Minckes, André Boussemart, Maurice Brébart** ja siviilioikeudellisesti vastuunalaiset yhtiöt (asia 83/82),

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan ja yhteisöjen tuomioistuimen alkoholijuomien mainontaa koskevassa asiassa 10.7.1980 antaman tuomion oikeusvaikutuksesta Ranskan valtionsisäisessä oikeusjärjestyksessä ja erityisesti *Code des débits de boissons et des mesures contre l'alcoolisme*n (laki juomien anniskelupaikoista ja alkoholismin vastaisista toimenpiteistä) L.1, L.18 ja L.21 pykälään nähden,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti J. Mertens de Wilmars, jaostojen puheenjohtajat P. Pescatore ja A. O'Keeffe sekä tuomarit G. Bosco, T. Koopmans, O. Due ja Y. Galmot,

julkisasiamies: S. Rozès,
kirjaaja: apulaiskirjaaja J. A. Pompe,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de grande instance de Paris on esittänyt kahdella 30.1.1981 tekemällään päätöksellä sekä 12.2.1981 tekemällään päätöksellä, jotka ovat saapuneet yhteisöjen tuomioistuimeen 18.12.1981, samoin kuin 6.1.1982 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 8.3.1982, yhteisöjen tuomioistuimelle ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat perustamissopimuksen 171 artiklan tulkintaa, saadakseen selvennystä johtopäätöksiin, jotka sen olisi tehtävä yhteisöjen tuomioistuimen 10.7.1980 antamasta tuomiosta (asia 152/78, komissio v. Ranskan tasavalta, Kok. 1980, s. 2299), jossa yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että "Ranskan tasavalta on jättänyt

noudattamatta sille ETY:n perustamissopimuksen nojalla kuuluvia jäsenyysvelvoitteita säännellessään syrjivällä tavalla alkoholijuomien mainontaa ja ylläpitäessään siten yhteisön sisäisen vapaan kaupan esteitä".

2 Kansallisen tuomioistuimen esittämät ennakkoratkaisukysymykset, jotka ovat samat kaikissa neljässä asiassa, on esitetty esille rikosoikeudenkäynnissä, jossa vastaajina olevia useiden eri yritysten vastuuhenkilöitä – alkoholijuomien valmistajia tai tuojia, mainosalan yrittäjiä tai julkaisujen kustantajia – syytetään *Code des débits de boissons et des mesures contre l'alcoolisme*n (laki juomien anniskelupaikoista ja alkoholin vastaisista toimenpiteistä, jäljempänä *code*) säännösten rikkomisesta useiden eri alkoholijuomien, nimittäin Ranskassa valmistetun aperitiivin (asia 314/81), kahta eri merkkiä olevan Portugalista tuodun portviinin (asiat 315/81 ja 316/81) ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta tuodun viskin (asia 83/82) myynnin edistämiseksi toteutetun mainonnan yhteydessä.

3 Kansallisessa tuomioistuimessa vastaajat ovat väittäneet, että ne kyseisen lain säännökset, joita heidän väitetään rikkoneen, on todettu yhteisöjen tuomioistuimen 10.7.1980 antamassa tuomiossa yhteensopimattomiksi yhteisön oikeuden kanssa ja että heidät tulisi näin ollen vapauttaa kaikista syytteistä.

4 Koska kansallinen tuomioistuin on katsonut käsiteltävänä olevassa tapauksessa olevan aiheellista vahvistaa, onko kyseisen lain L.1, L.17, L.18 ja L.21 pykäliä jätettävä suoraan ja välittömästi yhteisön oikeuden perusteella, sellaisena kuin se kyseisessä tuomiossa määritellään, soveltamatta, se on pyytänyt yhteisöjen tuomioistuinta täsmentämään 10.7.1980 antamansa tuomion vaikutusta ottaen huomioon perustamissopimuksen 171 artiklan määräykset.

5 Asian käsittelyssä yhteisöjen tuomioistuimessa vastaajat ovat selvittäneet näkemystään, jonka mukaan yhteisöjen tuomioistuimen 10.7.1980 antamalla tuomiolla olisi "yleinen vaikutus" sen vuoksi, että yhteisöjen tuomioistuin on siinä katsonut lainvastaiseksi Ranskan alkoholijuomien mainontaa koskevan järjestelmän kokonaisuudessaan, sellaisena kuin se määritellään kyseisessä laissa. Näin ollen kyseisiä tuotteita ei vastaajien mukaan olisi eroteltava niiden alkuperän mukaan; kotimaisia tuotteita ei myöskään saataisi kohdella huonommin kuin muista yhteisön jäsenvaltioista tuotuja tuotteita. Vastaajat ovat väitteissään korostaneet, että useat alioikeudet ja muutoksenhakutuomioistuimet Ranskassa ovat antamissaan päätöksissä todenneet tuomiolla olevan tällaisen "yleisen vaikutuksen".

6 Comité national de défense contre l'alcoolisme, joka on kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevissa asioissa asianomistajana, samoin kuin komissio ja Ranskan hallitus ovat kiistäneet kyseisen näkemyksen paikkansapitävyyden. Nämä tahot huomauttavat, että yhteisöjen tuomioistuin on todennut Ranskan lainsäädännön olevan ristiriidassa perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa ainoastaan siltä osin kuin sen mukaisesti muista jäsenvaltioista peräisin olevien alkoholijuomien kaupan pitämiseen sovelletaan oikeudellisesti tai tosiasiallisesti tiukempia säännöksiä kuin kilpaileviin kotimaisiin tuotteisiin. Portugalista tuotujen tuotteiden osalta komissio ja Ranskan hallitus tähdentävät, että ETY:n perustamissopimuksen 30 artikla koskee ainoastaan yhteisön sisäistä kauppaa ja että kyseisiin tuotteisiin sovellettava järjestelmä perustuu kyseisen valtion kanssa 22.7.1972 tehtyyn vapaakauppasopimukseen (EYVL N:o L 301, s. 164), sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen sopimuksen vaikutuksen määrittämistä tässä asiassa.

7 Ottaen huomioon yhteisöjen tuomioistuimen 10.7.1980 antaman tuomion johdosta tällä tavoin ilmenneen epätietoisuuden on ennen kansallisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin vastaamista aiheellista palauttaa mieliin kyseisen tuomion ulottuvuus.

Yhteisöjen tuomioistuimen 10.7.1980 antaman tuomion ulottuvuus

8 Yhteisöjen tuomioistuimen 10.7.1980 antaman tuomion perustana olleessa komission kanteessa vaadittiin toteamaan, että Ranskan tasavalta oli jättänyt noudattamatta sille ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan nojalla kuuluvia jäsenyysvelvoitteita säännellessään alkoholijuomien mainontaa tavalla, joka oli muista jäsenvaltioista peräisin olevia tuotteita syrjivä. Komissio katsoi *code*ssa määritellyn järjestelmän olevan suunniteltu siten, että se mahdollisti tiettyjen maahan tuotujen alkoholituotteiden mainonnan kieltämisen tai rajoittamisen samalla, kun kilpailevien kotimaisten tuotteiden mainonta oli täysin vapaata tai vähemmän rajoitettua.

9 Tuomiossaan yhteisöjen tuomioistuin totesi *code*ssa vahvistetun alkoholijuomien mainontaa koskevan säännöstön ETY:n perustamissopimuksen 30 artiklan vastaiseksi siltä osin kuin siinä on kysymys muista jäsenvaltioista peräisin olevien alkoholituotteiden tuonnin välillisestä rajoittamisesta siten, että kyseisten tuotteiden kaupan pitämiseen sovelletaan oikeudellisesti tai tosiasiallisesti tiukempia säännöksiä kuin kilpaileviin kotimaisiin tuotteisiin.

10 Tältä osin yhteisöjen tuomioistuin tähdensi erityisesti, että koska Ranskan "vin doux naturel" -erityismerkinnällä luokitetut viinit rinnastetaan verotuksellisesti viineihin, ne pääsevät osallisiksi vapaan mainonnan järjestelmästä, kun taas maahan tuotuihin "vin doux naturel" -merkintää vastaavalla erityismerkinnällä luokitettuihin viineihin ja väkeviin viineihin sovelletaan rajoitetun mainonnan järjestelmää; edelleen yhteisöjen tuomioistuin korosti, että samalla, kun kansalliselle tuotannolle tyypillisiä tislattuja alkoholijuomia kuten rommia sekä viinistä, siideristä tai hedelmistä tislaamalla valmistettuja alkoholijuomia saa mainostaa täysin vapaasti, samanlaisten mutta pääasiallisesti maahan tuotujen tuotteiden ja erityisesti viljasta tislaamalla valmistettujen alkoholijuomien kuten viskin ja geneverin mainonta on kielletty.

11 Toisin kuin vastaajat ovat väitteessään esittäneet, yhteisöjen tuomioistuimen 10.7.1980 antamassa tuomiossa tarkoitetaan ainoastaan muista jäsenvaltioista tuotujen tuotteiden kohtelua ja Ranskan lainsäädäntö vahvistetaan 30 artiklan vastaiseksi ainoastaan siltä osin kuin siinä vahvistetaan sääntöjä, jotka ovat epäsuotuisampia näiden tuotteiden kuin niiden kanssa kilpailevina pidettävien kotimaisten tuotteiden osalta.

12 Edellä esitetystä ilmenee yhtäältä, ettei yhteisöjen tuomioistuimen toteama jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen koske kotimaisiin tuotteisiin sovellettavia säännöksiä, sekä toisaalta, ettei yhteisöjen tuomioistuimelta ollut pyydetty ratkaisua kolmansista maista tuotuihin tuotteisiin sovellettavasta järjestelmästä. Ainoa johtopäätös, joka ennakkoratkaisukysymyksissä tarkoitetusta tuomiosta on tehtävä, on näin ollen se, että Ranskan tasavallan velvoitteena on mainonnan osalta kohdella muista jäsenvaltioista peräisin olevia alkoholituotteita samalla tavoin kuin kilpailevia kotimaisia tuotteita ja että sen on näin ollen muutettava *code*n L.1 pykälässä tehtyä luokitusta siltä osin kuin sen vaikutuksena on tiettyjen muista jäsenvaltioista tuotujen tuotteiden saattaminen oikeudellisesti tai tosiasiallisesti epäedullisempaan asemaan.

Yhteisöjen tuomioistuimen 10.7.1980 antaman tuomion vaikutus

13 Perustamissopimuksen 171 artiklassa määrätään, että "jos yhteisön tuomioistuin katsoo, että jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille tämän sopimuksen mukaan kuuluvan velvollisuuden, jäsenvaltion on toteutettava yhteisön tuomioistuimen tuomion täytäntöön panemiseksi tarvittavat toimenpiteet".

14 Tämän määräyksen mukaisesti kyseisen jäsenvaltion kaikkien elinten velvoitteena on varmistaa yhteisöjen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpano omaan toimivaltaansa kuuluvilla aloilla. Jos tuomiossa todetaan joidenkin kyseisen jäsenvaltion säännösten olevan yhteensopimattomia perustamissopimuksen kanssa, lainsäädäntövaltaa käyttävien elinten velvollisuutena on muuttaa tämän tuomion johdosta kyseiset säännökset yhteisön oikeuden vaatimusten mukaisiksi. Kyseisen valtion tuomioistuinten velvollisuutena on puolestaan omia tehtäviä hoitaessaan varmistaa, että tuomiota noudatetaan.

15 Tältä osin on kuitenkin tähdennettävä, että 169–171 artiklan nojalla annettujen tuomioiden tarkoituksena on ensisijaisesti jäsenyysvelvoitteitaan noudattamatta jättäneiden jäsenvaltioiden velvollisuuksien määritteleminen. Yksityisten oikeudet johtuvat niistä yhteisön oikeussäännöistä, joilla on jäsenvaltioiden valtionsisäisessä oikeusjärjestyksessä välitön oikeusvaikutus, kuten asia on määrällisten rajoitusten ja kaikkien niitä vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltämistä koskevan perustamissopimuksen 30 artiklan osalta. Kuitenkin on niin, että jos yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut jäsenvaltion jättäneen noudattamatta tällaista yhteisön oikeussääntöä, kansallisen tuomioistuimen on sen sitovuuden perusteella, joka yhteisöjen tuomioistuimen antamalla tuomiolla on, otettava kyseisessä tuomiossa vahvistetut oikeudelliset seikat tarvittaessa huomioon niiden yhteisön oikeussääntöjen soveltamisalan määrittämiseksi, joita kyseisen kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on soveltaa.

16 Näin ollen esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että jos yhteisöjen tuomioistuin toteaa perustamissopimuksen 169–171 artiklan mukaisessa menettelyssä jäsenvaltion lainsäädännön yhteensopimattomaksi sille perustamissopimuksen nojalla kuuluvien jäsenyysvelvoitteiden kanssa, kyseisen valtion tuomioistuinten on 171 artiklan perusteella tehtävä yhteisöjen tuomioistuimen tuomiosta tarpeelliset päätelmät; yksityisille kuuluvat oikeudet eivät kuitenkaan johdu kyseisestä tuomiosta vaan niistä yhteisön oikeussäännöistä, joilla on valtionsisäisessä oikeusjärjestyksessä välitön oikeusvaikutus.

Oikeudenkäyntikulut

17 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan tasavallan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Ennakkoratkaisumenettely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan

asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Tribunal de grande instance de Paris'n 30.1.1981, 12.2.1981, 30.1.1981 ja 6.2.1982 tekemillään päätöksillä sille esittämät kysymykset seuraavasti:

Jos yhteisöjen tuomioistuin toteaa perustamissopimuksen 169–171 artiklan mukaisessa menettelyssä jäsenvaltion lainsäädännön yhteensopimattomaksi sille perustamissopimuksen nojalla kuuluvien jäsenyysvelvoitteiden kanssa, kyseisen valtion tuomioistuinten on 171 artiklan perusteella tehtävä yhteisöjen tuomioistuimen tuomiosta tarpeelliset päätelmät; yksityisille kuuluvat oikeudet eivät kuitenkaan johdu kyseisestä tuomiosta vaan niistä yhteisön oikeussäännöistä, joilla on valtionsisäisessä oikeusjärjestyksessä välitön oikeusvaikutus.

Mertens de Wilmars Pescatore O'Keeffe

Bosco Koopmans Due Galmot

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä joulukuuta 1982.

P. Heim
kirjaaja

J. Mertens de Wilmars
presidentti